

Seg er nemlig ikke aldeles sikker paa, hvorledes Formaliteten stiller sig i saadanne Sager, der ere paakjendte i 1ste Instants af Vandfynsmænd og i 2den Instants af Landvæsenkommissioner. Naar jeg for mit Vedkommende skal sige, hvad jeg anser for at være det Nigtige, saa nærer jeg ikke Spor af Tvivl om, at hele Formaliteten er undergivet disse Institutioner ligesaa fuldt som Realiteten, saa at man altsaa ikke kan komme til Domstolene under nogenformelt Form og faae Formalitetssspørgsmaalet afgjort, men jeg er ikke saa aldeles sikker paa, at dette bliver anerkjendt i Praxis. Vi have et ganske analogt Tilfælde med de private Veie, hvor Sogneraadet paakjender Sagerne i 1ste Instants og Amtsraadet i 2den, og hvor de have ganske den samme Jurisdiktion, som her tilkommer Synsmændene og Landvæsenkommissionen. Men vi have Exempler paa, at i alt Fald Kjøbenhavn's Overret ikke respekterer dette, Spørgsmaalet kan meget let komme frem, naar der paa Grundlag af en saadan Kjendelse er gjort Udpantning, thi saa bliver Spørgsmaalet om Udpantningens Berettigelse at indbringe for de almindelige Domstole, som da bedømme dette. Der bliver det da et Spørgsmaal, om man under en Ketslag kan gjøre gjældende, at vedkommende Kjendelse er ugyldig paa Grund af formelle Mangler. Jeg siger, at dette har den kjøbenhavnske Overret udtalt i Henseende til private Veie. Det vilde maatte være ønskeligt, om vi her kunde komme til bestemt at afgjøre, at dette ikke er Meningen, thi jeg tror rigtignok, at, hvis man paa nogen Maade giver Domstolene Haand i Hante med disse Sager, vil ethvert Forsøg paa at faae en rimelig og fornuftig Ordning igang være spildt (Muntzheb). Ja, det er i og for sig ikke noget Angreb paa Domstolene; men jeg siger dette, fordi jeg tror, at disse Sager maa behandles paa en Maade, der er saa forskjellig fra Alt, hvad man kjender ved Domstolene, at det at bruge som 1ste Instants Synsmænd og Landvæsenkommissioner, og som 2den Instants Domstolene, navnlig med Hensyn til Formaliteten, er i den Grad meningsløst, at det ikke kan føre til fornuftige Resultater. — Med Hensyn til det forholdsvis nye Afsnit om Bands Afbenyttelse, skal jeg strax sige, at det er et Forhold, som jeg tror kræver en Sagskundskaab, hvoraf jeg ikke er i Besiddelse. Jeg skal derfor udtale mig med stort Forbehold om dette Forhold. Noget, der strax falder i Øinene, er, hvad jeg allerede tidligere har fremhævet, at denne Benyttelse her i Lovforslaget i Forhold til den gjældende Ret har faaet et betydeligt større Raaderum, end den tidligere har havt. Medens det tidligere var Reglen, at man dog ikke maatte foretage Bændingsanlæg, naar man derved udsatte Naboen for Overspømmelse, saa er dette ikke ubetinget til Hinder for saadanne Anlæg efter Lovforslaget. Medens det tidligere var Reglen, at Vandet skulde føres tilbage til det Punkt igjen, hvor man tog

det, eller i alt Fald saaledes, at ingen Eier blev gaaet forbi, saa er det nu ikke ubetinget Reglen; man kan nu føre Vandet, naar man har benyttet det, udenom adskillige Eiendomme, man kan endog føre det ind i et helt nyt Vanddrag. De Grunde, Kommissionen har anført for dette, tør jeg ikke tiltro mig Kompetence til fuldt at bedømme, men det forekommer mig i og for sig ikke at være uden Betænknelighed at gaa saa vidt, som det foreliggende Forslag stiller i Udsigt. Hvis jeg endelig skulde sige et Par Ord om det, som ogsaa er berørt af den foregaaende ærede Taler, nemlig: hvorvidt skal en Bredeier kunne være berettiget til et Vand, saa har jeg jo allerede antydet, at det, som var den ærede Talers Hovedstandpunkt, nemlig Eiendomsretsynspunktet, ikke er det, som her er Hovedindvendingen. Men paa den anden Side kan jeg ikke negte, at det uden Erstatning at give Andre Del i en Ret, som hidtil utvilsomt er anerkjendt af Alle har tilkommet enkelte bestemte Personer, i og for sig er en meget tvilsom Ting. Paa den anden Side, hvis det er muligt at indskrænke det saaledes, at det kun sfer, hvis Vedkommende ikke selv have Brug for Vandet, er der ganske vist, praktisk taget, ikke stort at risikere derved; men hvorvidt det er muligt at holde det indenfor denne Grændse, tør jeg ikke have nogen bestemt Mening om. Det Korrekte fra et privatretligt Standpunkt er utvilsomt, hvad den første ærede Taler sagde: Lad dem købe Vandet af dem, der have Ret til det. Men jeg vil dog, navnlig da jeg stærkt har fremhævet Grundlovens § 82 og hvad dertil hører, ikke undlade at sige, at efter min Mening er der foregaaet nogen Forandring i den almindelige Ketsopfattelse, siden vi fik Grundloven; man har noget mere klaret sig, at Rettigheder, derunder ogsaa Eiendomsretten, ikke ere givne den Enkelte paa den Maade, at man kan lægge Samfundets Vel Hindringer i veien. Jeg tror, at dette er blevet noget klarere ved de praktisk-politiske Bevægelser, som have fundet Sted siden den Tid omkring i Europa og ogsaa her, og jeg tror ogsaa, at i Litteraturen er det Spørgsmaal blevet Gjenstand for en noget forandret Opfattelse. Jeg tror ikke, at man i dette Øieblik vil forstaa Eiendomsretten som ubetinget, eller rettere, man vil i Øieblikket have mere Ole for Samfundetsinteressen og de enkelte Rettigheders Begrænsning overfor denne, end man har havt paa et tidligere Tidspunkt.

Hvad den formelle Behandling af Lovforslaget angaar, tror jeg, at den i det Hele fortjener Anerkjendelse. Jeg tror, det er lykkes den høitærede Indenrigsminister at forelægge et Lovforslag, der paa faa Punkter fremkalder Tvivl, og som i og for sig ikke lægger Dølgemaal paa, hvad der er den sande Mening. Der er enkelte Steder, hvor Lovforslaget i den Henseende er mindre heldigt; men det vil i Almindelighed være Punkter, hvor Forslaget i formel Henseende har taget